

Sewe ɲa pàa torogo EBURUYE pe yeri

Sewe wi nawa senre

Lere ɲa wila ki sewe ɲa wi yɔnlɔgɔ maa torogo, wi sila wi yee mege ki naga. Een fo lere wawi ɲa wila pye ma Girekiye senre ti jen jenge, ma Yennele senre ti jen jenge konaa ma Zhufuye lasiri wi jen. Mbe yala pe yen naga yuun yeege ɲaga na ki ni, ki sewe ɲa wila pye ma pinle Poli seweele pe ni. Ki mbe ya pye Apolosi ɲa wila pye Poli wi ni wa we Fo wi tunngo ki ni, wo wila ki sewe ɲa wi yɔnlɔgɔ (Kapye 18.24-28; 1 Koren 3.5-9; 4.1-2).

Eburuye mbele paa taga Kiriwi na, a leele paa pe jolo, wila ki sewe wi yɔnlɔgɔ maa torogo, mbege yo pe kan fo pe koro pe yere ngbanga wa tagawa pi ni. Wila ki yo pe kan fo na paga je pe tagawa mba pe taga Zhezu wi na pi na mbe taga Zhufuye lasiri wi na, pe se ka tonli ta, katugu showo mba Zhezu Kiriwi wuu senre ti yari pi yen kaselege.

Sewe wi yen ma kon ma yiri konsara shyen. Wa ki konsara shyen ti ni, sewe yɔnlɔgɔfo wi ma para senre go ka na, mbe si yerewe senre yo mbe taga wa. Konsaga kongbannga (1.4-10.18) ki yen naga nari we na fo Zhezu wi we meregeye mbele wa yennele na pe na. Wi we Moyisi wo naa Yon folo lele saraga wofenne teele pe na. Zhezu wi yen saraga wofenne togboo Yennele li yeege na.

Wi yen paa Melikisedeki yen, wo ña wìla pye wunlunaña konaa saraga wɔfɔ Abirhamu sanga wi na. Zhezu wìla wi yɛɛ kan saraga ma we kapere ti lɛ. Saara nda pàa pye na woo faa sanga wi ni, ti saa ya mbe we kapere ti jogo mberi laga we na.

Wa sɛwɛ wi kɔnsaga shyen wogo (10.19–13.17) ki ni, wi yen na kotogo nii Eburuye pe ni, paa ki ñgbanga paa kee yɛɛ wa tagawa pi ni, paa yɛɛ ñga na faa woolo pàa ki pye we. Wùu sɛwɛ wi kɔ duwaw pyege naa sharaga ni.

Sɛwɛ wi yen ma kɔnɔlɔ yɛɛ ñga na

Yenñele lili kagala nagawa pi yɔn fili wa Kirisi wo ni *1.1-3*

Yenñele li Pinambyɔ wi yen lere ña cɛnle *1.4-4.13*

Kirisi, saraga wɔfenne togboɔ we, wi tunngo *4.14-7.28*

Kirisi wì yɔn finliwe mba le pì gbɔgo ma wɛ *8.1-9.22*

Saraga ñga Kirisi wì wɔ kì gbɔgo ma wɛ *9.23-10.39*

Sɛrefenne poro naa pe tagawa *11.1-12.29*

Yerewɛ punngo woo konaa sɛwɛ wi kɔsaga senre *13.1-25*

Yenñele li para li Pinambyɔ wo yɔn

¹ Faa, Yenñele làa para we teleye pe ni wagati legere ni naa pyelomo legere ni li yɔn senre yofenne pe yɔn.

² Eɛn fɔ, ki punngo piliye yan yi ni, li para we ni li Pinambyɔ wo yɔn. Wo fannga na Yenñele li dunruya wi da. Wo li tege yaara ti ni fuun ti kɔrɔgo lifɔ.

³ Wo wi yen na Yenñele li gbogowo yanwa mba pila yengele pi nari, Yenñele li yen yege nga na pa wi yen ma ce. Wi yaara ti ni fuun ti togo wi yawa senre ti ni. Kala na li yaa leele pe kapere ti laga pe na mbe pe pye kpoyi, naa wi kaa lo pye ma li yon fili, a wi si cen wa Yenñele na yawa pi ni fuun fo li kalige kee ki na, wa yenñele na.

YENÑELE LI PINAMBYO WI YEN LERE NA CENLE

1.4-4.13

*Zhezu Kirisi wi gbogo ma we
meregeye pe na*

⁴ Yenñele li Pinambyo wi gbogo ma we meregeye pe na, ko ki ti Yenñele li mege kan wi yeri, nga ki gbogo ma we pe wogo ki na.

⁵ Yenñele li faga yo li meregeye wa kan mbe yo fo:

Ma yen na Pinambyo, a mi pye ma To nala.†

Li fa sigi yo merenge wa kannɔlo mbe yo fo:

Mi yaa ka pye ma To, ma yaa ka pye na Pinambyo.

⁶ Sanga na ni Yenñele li yaa li Pinambyo konɔbanna† wi torogo laga dunruya wi ni, a li sho fo:

*Ki daga Yenñele li meregeye pe ni fuun paa wi
gbogo.†*

⁷ Nga Yenñele laa yo meregeye pe kannɔlo ki nga fo:

*Yenñele li maa li meregeye pe piin paa tifere yen,
na li tunmbyeele pe piin paa kasɔn yinñele yen.†*

† 1:5 1.5: Yuuro 2.7; 2 Sami 7.14 † 1:6 1.6: Oromu 8.29 † 1:6
1.6: Yuuro 97.7 † 1:7 1.7: Yuuro 104.4

8 *Εεν fɔ, Yennɛle làa ki yo li Pinambyɔ wi kanngɔlɔ ma yo fɔ:*

E, Yennɛle, ma wunluwɔ jɔngɔ ki yaa koro wa fɔ sanga pyew.

Ma yen nɔɔ wunluwɔ pi yegɛ sinni kasinɛge ni.

9 *Kasinɛge ki yen mɔɔ ndanla, a tipege kɔɔn mben.*

Ko kɔ ti Yennɛle, ma Yennɛle lɔɔn wɔ

ma sinme kpoyi wa ma go ki na, mba pi yen yɔgɔrimɔ woo,

mɔɔ kala li mbɔnrɔ ma we ma pinleyɛɛnle pe na.†

10 *Ligi yo naa ma yo fɔ:*

We Fɔ, mboro mà tara ti da maga le wa ki lesaga ki na.

Naayeri wi yen ma keɛ yɔnlɔ tunɛgo.

11 *Ti yaa ka kɔ, εεν fɔ, mboro yaa koro wa fɔ sanga pyew.*

Ti ni fuun ti yaa ka le paa yaripɔrɔ yen.

12 *Ma yaa kari kuuro paa derigbɔgɔ yen.*

Ti yaa ka kanɛga paa yaripɔrɔ yen.

Εεν fɔ, mboro wo na, ma yaa koro wa ma cɛnlɔmɔ nunɛba pi na,

ma yegɛle ke se kɔ.†

13 *Yennɛle li faga yo li mɛrɛgɛye wa kan mbe yo fɔ:*

Pan ma cɛn wa na kalige keɛ ki na fɔ mbe sɔɔn mbenfenne pe nɛgbanga mbe pe pye ma tɔɔrɔ ti tegɛsaga.†

14 *Mɛrɛgɛye pe yen yinɛgi? Pe ni fuun pe yen yinɛgele nɛgele ke maa tunɛgo piin Yennɛle li kan. Mbele pe daga mbe showɔ pi ta pi pye paa*

† **1:9 1.8-9:** Yuuro 45.7-8

† **1:12 1.10-12:** Yuuro 102.26-28

† **1:13 1.13:** Yuuro 110.1

kɔrɔgɔ yɛn, Yɛnɛɛ lɪ maa mɛrɛgɛyɛ pɛ tunnu pɛ yɛrɪ paa pɛ sari.

2

Shɔwɔ gbɔɔ sɛnrɛ

¹ (Kɪ kaa pye Yɛnɛɛ lɪ para we ni li Pinambyɔ wo yɔn), ki kala na, kaseleɛ sɛnrɛ nda wɛ logo, we daga mberɪ yigi tiyɔngɔ, jɛngɔ waga ka fɛgɛ mbe laga ti na.

² Katugu sɛnrɛ nda mɛrɛgɛyɛ pàa pan ma yo, tɪla pye fanɲga ni fɔ jɛɲgɛ. Mbele pàa je ki sɛnrɛ ti na, naa mbele pɛ sila tanga ti na, pàa jɔlɔgɔ ta ma yala ɲga kila daga pɛ ni we.

³ Kɪ pye ma, we yaa shɔ ki jɔlɔgɔ ki ni mɛɛ, na waga ki shɔwɔ gbɔɔ mba pi wogo ki pye sambalawa ni we? We Fɔ wo jate wɪla keli maga shɔwɔ pi wogo ki yari. Ko punɲo na, mbele pàa wi sɛnrɛ ti logo, a pɛgɛ yo maga filige we kan ma yo ki yɛn kaseleɛ.

⁴ Yɛnɛɛ fun, a lɪgi naga kacɛn legerɛ ni, naa kagbɔgɔlɔ, naa kafɔnɲgɔlɔ cɛngɛɛ ke ni fuun ni ma yo pɛ sɛrɛya wi yɛn kaseleɛ. A lɪ Yɪnnɛkpoyɪ yarikanra yɛɛɛ ma yala li nandanwa kala li ni.

*Na wi maa leele pɛ yɛgɛ sinni
na kee pɛ ni
wa shɔwɔ kologo ki ni*

⁵ Ye wele, dunrɪya ɲa wɪla paan, a waa wi sɛnrɛ yuun, Yɛnɛɛ lɪi fanɲga kan mɛrɛgɛyɛ pɛ yɛrɪ pɛ cɛn wi go na.

⁶ Ɛɛn fɔ, lere wà ki yo wa Yɛnɛɛ sɛnrɛ sɛwɛ wi laga ka ni ma yo fɔ:

*Senwee wi yen yingɔ, Yɛnɛɛɛ, fɔ a maa jatere piin
wi wogo na?*

Senwee pyɔ wi yen yingɔ, fɔ a maa wi kɔrɔsi?

*⁷ Maa wi tirige wagati jɛnri ni ma wɛ mɛrɛgɛye
pe na.*

*A m̀a gbɔgɔwɔ naa sɔnmɔ kan wi yeri paa
wunluwɔ njala yɛn.†*

*⁸ A m̀a yaara ti ni fuun ti tirige mari tɛgɛ wi nɔgɔ.
Na ki ka yo mbe yo fɔ: «Yɛnɛɛɛ li yaara ti ni
fuun ti go sogo wi kan.» Ko kɔrɔ wo yen fɔ li
yaraga ki ni fuun ki le wi kɛɛ, ka si koro. Ma si
yala, we faga yan gben fɔ yaara ti ni fuun ti yen
ma go sogo senwee wi kan.*

*⁹ Ɛɛn fɔ, wɛgɛ yan fɔ: Yɛnɛɛɛ l̀aa Zhezu wi tirige
wagati jɛnri ni ma wɛ mɛrɛgɛye pe na, jango
Yɛnɛɛɛ li yinmɛ pi kala na, wi ku leele pe ni
fuun pe kala na. Yingɔ, wɔo yan fɔ ẁi gbɔgɔwɔ
naa sɔnmɔ ta paa wunluwɔ njala yɛn, wi jɔlɔgɔ
kunwɔ mba wi ku pi kala na.*

*¹⁰ Kaselege ko na, Yɛnɛɛɛ na li yaara ti ni fuun
ti da mari yigi, kila yala li yeri li Zhezu wi yɔn
fili wi jɔlɔgɔ ki fannɔga na, jango wi piile lɛgɛrɛ
kan pe pe tasaga ta wa wi gbɔgɔwɔ pi ni; katugu
Zhezu wo wi yen ɲa wi yen na pe yɛgɛ sinni wa
shɔwɔ pi ni.*

*¹¹ Zhezu ɲa wila leele pe piin kpoyi na pe
kapere ti lari pe na, konna mbele pɛ pye kpoyi,
wo naa poro ni To nunɔba wi yen pe yeri. Ki kala
na, Zhezu wii fɛrɛ ta mbaa pe yinri wi woolo.*

*¹² Ko k̀i ti ẁi yo fɔ:
E Yɛnɛɛɛ, mi yaa kaa ma sɛnrɛ yuun na sɛfɛnnɛ
pe kan,*

† 2:7 2.6-7: Yuuro 8.5-7

*mi yaa kaa ma sonni yuuro ni wa janwa wi
sɔgɔwɔ.†*

¹³ A wì yo naa fɔ:

Mi yaa na jigi wi taga Yenɲele li na.

Ma nuru ma yo fɔ:

Piile mbele Yenɲele li kan na yeri, mi ɲa pe ni.†

¹⁴ Kì kaa pye piile pe yɛn kasanwa naa wire ni, kì pye ma, Zhezu wo jate wì pan ma pye paa pe yɛn, ma sɛnwee wire cɛnlɔmɔ lɛ. Wì ko pye ma, jango wi kunwɔ pi fanɲga na, wi Sotanla wi tɔngɔ, wo ɲa kunwɔ pi fanɲga ki yɛn wi yeri we;

¹⁵ konaa mbele paa pye paa kulolo yɛn pe yinwege wagati wi ni fuun wi ni pe kunwɔ fyɛɛ ti kala na, mbe pe sho.

¹⁶ Kaselege ko na, mɛrɛgɛye poro ma wì pan mbe saga, ɛɛn fɔ, Abirahamu setirige piile poro wì pan mbe saga.

¹⁷ Ko kì ti kila daga wi pye wi woolo pe yanlɛɛ kala li ni fuun ni, jango wi pye pe saraga wɔfɛnnɛ to, ɲa wi yɛn leele yinriwe tafɔ, ma pye tagawa ni wa tunɲgo ɲga wila piin Yenɲele li kan ki ni, mbe ta mbe leele pe kapere ti fɔgɔ tɔn.

¹⁸ Yinɲɔ ni, wi mbe ya mbaa mbele wamawelewe pì gbɔn pe na pe sari, katugu wo jate wamawelewe pila gbɔn wi na, a wì jɔlɔ.

3

Zhezu wì gbɔgɔ ma wɛ Moyisi na

¹ Na sɛfɛnnɛ kpoyi, yoro mbele Yenɲele li ye yeri, yaa Zhezu wi jate, wo Yenɲele li tun wi pye

† 2:12 2.12: Yuuro 22.3 † 2:13 2.13: Eza 8.17-18

saraga wɔfɛnnɛ to wa tagawa kala li ni, po mba waa pi wogo ki yuun naga finligi we.

² Wila pye sɛnrɛ nungba yofɔ Yɛnnɛlɛ li yɛgɛ na, lo lɛa wi tɛgɛ ki tunngo ki na paa yɛgɛ nga na Moyisi wila pye tagawa ni wa wi tunngo ki ni, wa Yɛnnɛlɛ li go[†] ki ni fuun ki ni we.

³ Lere ka go kan, pe maa gbɔgɔ ma wɛ go jate ki na. Ki pyelɔmɔ nungba pi na fun, Zhezu wi daga gbɔgɔwɔ ni mbe wɛ Moyisi na.

⁴ Go nungba nungba pyew lere wigi kan, ma si yala, Yɛnnɛlɛ lo li yaara ti ni fuun ti gbegele.

⁵ Moyisi wo na, wila pye tagawa ni wa Yɛnnɛlɛ li go ki ni fuun ki ni. Wila pye tunmbyee mbaa kagala ngele Yɛnnɛlɛ li mbaa la yuun ke sɛrɛya wi yuun.

⁶ Ɛɛn fɔ, Kirisi wi yɛn Yɛnnɛlɛ li Pinambyɔ ma pye sɛnrɛ nungba yofɔ, wi yɛn ma cɛn Yɛnnɛlɛ li go ki go na. Woro we yɛn li go ye, na waga koro mbe yɛgɛ sin we jigi tagasaga ki na, mbe kotogo ta mbaa yɔgɔri wi kala na we.

*Wogowo mba Yɛnnɛlɛ li woolo
pe yaa ka wogo*

⁷ Ki kala na, Yinnekpoyi li yɛn na nga yuun, yege tɛgɛ wa ye nawa fɔ:

Na yaga Yɛnnɛlɛ li magala li logo nala,

⁸ *yaga ka ye kotoro ti ngban ye yɛɛ na paa sanga
na ni ye tɛlɛye paa yiri ma je Yɛnnɛlɛ li na,
pillige nga ni paa li wa ma wele wa gbinri wi ni
we.*

⁹ *Yɛnnɛlɛ li yo fɔ: Wa ki laga ki na, ye tɛlɛye paa
na wa ma wele, mala te.*

[†] 3:2 3.2: *Yɛnnɛlɛ li go: Ko ki yɛn mbele pe yɛn li woolo wele.*

Ali maga ta pàa na kapyegele ke yan yegεε nafa shyen ni o.

10 Ko kì ti mì nawa ηgban ki leele pe ni.

A mì yo fɔ: Pe jatere wi maa pe punηgu pilige pyew.

Pe fanla koηgolo ke jεn fyew.

11 Wa na nanηbanwa pi ni, mì wugu ma yo fɔ:

Pe se ye wa na wogosaga ki ni fyew.†

12 Sefenne, ye ye yεε yingiwε jεn, jaηgo mbat-agawa kotogo pege ka ka pye wa kpε ni ye ni, wi laga Yεnηεle na yinwege wolo li na.

13 Eεn fɔ, yaa ye yεε yerεgi pilige pyew mbe sa gbɔn fɔ Yεnηεle senre ti yen na nala ηa senre yuun wi sa toro, jaηgo wa kpε ka kaa yεε yaga kapege kuu fanla, wi kotogo ki ηgban wi na.

14 Katugu we yen Kirisi wi pinleyεenle, na waga koro mbe yεε sin we jigi tagasaga koηgbannηga ηga wè ta ki na, mbe sa gbɔn fɔ wa ki kosaga ki na.

15 Nηa ki yen ma yɔnlɔgo wa Yεnηεle senre sewe wi ni ki ηga fɔ:

Na yaga Yεnηεle li magala li logo nala,

yaga ka ye kotoro ti ηgban ye yεε na paa sanga ηa ni pàa yiri ma je Yεnηεle li na we.

16 Ambene pàa Yεnηεle li magala li logo mεε yiri ma je li na? Mbele fuun Moyisi wila pe yεε sin ma pe yirige wa Ezhipiti tara poro la wεε.

17 Yεnηεle làa nawa ηgban ambene ni yεεle nafa shyen sɔgowo? Mbele pàa kapege ki pye, na tuun na kuun wa gbinri† wi ni poro la wεε.

† **3:11 3.7-11:** Yuuro 95.7-11 † **3:17 3.17:** Nɔmbu 14.29-32

18 Yennɛɛ lãa wugu ma wa ambɛnɛ na ma yo pe se ye wa li wogosaga ki ni? Mbele pãa yiri ma je poro la wɛɛɛ.

19 Kì pye ma, wège yan fɔ pee ya ye wa ki wogosaga ki ni, katugu pe sila taga.

4

1 Yennɛɛ li yɔn fɔɔ kɔn we yeri ma li yaga laga we kan, ma yo we yaa ka ye wa li wogosaga ki ni. Ki kala na, ye ti we we yɛɛ yingiwɛ jɛn jɛnɛɛ, jango ye ni, wa kpɛ ka ka wa mbe la mbe koro wiga ka ye wa.

2 Katugu wè Sentanra ti logo fun paa yɛɛɛ nga na mbele pãa pye wa gbinri wi ni pãa ti logo we. Ki senre pãa ti logo, ɛɛn fɔ ti sila kala yɔn pe kan, katugu naa pãa ti logo, pe sila ti yigi tagawa ni.

3 Woro mbele wè taga, we yaa ye wa ki wogosaga ki ni, ko nga Yennɛɛ ligi senre yo ma yo fɔ:

Wa na nanɗbanwa pi ni, m̀ wugu ma yo fɔ:

Pe se ye wa na wogosaga ki ni fyew.†

Lãa ki senre ti yo ali maga ta li tunngo kila kɔ maga ɛ wa sanga ɲa ni lãa dunruya wi da we;

4 katugu wa Yennɛɛ senre sɛwɛ wi ni, k̀ yo wa laga ka na pilige kɔɔshyɛn wogo ki na ma yo fɔ:
*A li si wogo pilige kɔɔshyɛn wogo ki na†tunngo
nga fuun lãa pye ki ni.*

5 Ki nuru naa ma yo laga ka na fɔ: *Pe se ye wa na wogosaga ki ni fyew.*

6 Mbele pãa pye koŋbanmbala ma Sentanra ti logo, pe sila ye wa ki wogosaga ki ni, katugu pe

† 4:3 4.3: Yuuro 95.11 † 4:4 4.4: Zhɛnɛ 2.2

sila taga ti na. Ma si yala, ki mbe ya pye pele kan pe ye wa.

⁷ Ko kì ti Yennɛɛ li pilige ka fɔnɔŋɔ tɛgɛ, ɲga pe yɛn na yinri «nala». Naa wagati titɔnɔwɔ la kaa toro, a li si para ki wogo ki na wa Davidi wi yɔn, wa laga ɲga ki senɛ tì yo makɔ ki ni ma yo fɔ:

*Na yaga Yennɛɛ li magala li logo nala,
yaga ka ye kotoro ti ɲgban ye yɛɛ na.*

⁸ Ndɛɛ ki pye Zhouwe wila wogosaga ki kan leele pe yeri, Yennɛɛ li saa ka para pɔnɔ na naa pilige ka wogo na.

⁹ Ki kala na, Yennɛɛ làa wogo pilige kolɔshyɛn wogo ki na yɛgɛ ɲga na, ki wogowo pi yɔnɔ kan Yennɛɛ li woolo pe yeri pe wogo.

¹⁰ Katugu lere ɲa ka ye wa Yennɛɛ li wogosaga ki ni, wi ma wogo tunndo nda wì pye ti ni, paa yɛgɛ ɲga na Yennɛɛ làa wogo li tunndo ti ni we.

¹¹ Ki kala na, ye ti waa ki ɲgbanga we ye wa ki wogosaga ki ni, jaɲgo wa kpɛ ka ka Yennɛɛ li senɛ ti kɛ we ni, mbege wogosaga ki la paa mbele paa pye wa gbinri wi ni pe yɛn.

¹² Katugu Yennɛɛ li senɛ ti yɛn yinwege woro ma pye fanɲga ni. Tì tanla ma wɛ tokobi yɔn shyɛn taan woo na. Ti ma ye ma gbɔn fɔ wa laga ɲga jatere wo naa yinne li ni ti maa finli, ma ye ma gbɔn fɔ wa laga ɲga kajeere ti sogosara to naa sombɛ wi ni ti maa jiiinri ti yɛɛ na. Ti ma lere wi nawa kagala naa wi jatere wi cancan maa jɛn.

¹³ Yaraga ko ka woro wa ɲga ki mbe ya lara Yennɛɛ li yɛgɛ na. Yaara nda fuun li da, ti yɛn waga ma pye larasaga fu li yɛgɛ na. Lo we ni fuun we daga mbe we kapyere ti yɛgɛ yo mbeli kan.

KIRISI, SARAGA WƆFENNE TOGBƆƆ, WI TUNNGO

4.14–7.28

Zhezu wi yen saraga wɔfenne togbɔɔ

¹⁴ Saraga wɔfenne togbɔɔ yen we yeri, ɲa wì ye ma kari fɔ wa Yɛnɲɛle li tanla, wo wi yen Zhezu, Yɛnɲɛle li Pinambyɔ we. Ki kala na, ye ti we yɛge sin wa we tagawa pi ni, po mba waa pi sɛnre yuun we.

¹⁵ Saraga wɔfenne to ɲa wi se ya mbaa we yinriwe taa wa we fanɲga fu kagala ke ni, wo ma wi yen we yeri. Eɛn fɔ, we saraga wɔfenne togbɔɔ pòo wa ma wele yɛge ki ni fuun na paa we yen, eɛn fɔ, wii kapege pye.

¹⁶ Ki kala na, ye ti we kotogo ta waa fulo wa Yɛnɲɛle li wunluwo jɔngɔ ki tanla, ko ɲga yinme pi wa we, jango we yunɲbɔgɔrɔ mbe pye li na, li yinme kan we yeri, mba pi yaa we saga wagati ɲa wì yala wi ni.

5

¹ Saraga wɔfenne to pyew, pe maa wɔ leele pe sɔgɔwɔ maa tege wila tunngo piin Yɛnɲɛle li kan leele poro kala na. Kona, wi maa yarikanra kaan na saara woo Yɛnɲɛle li yeri leele pe kapere ti kala na.

² Paa wo jate fanɲga woro wi ni kapege ki na, wi mbe ya mbaa kambajɛnmbɛle poro naa mbebe pe maa punɲgu pe yinriwe taa.

³ Naa wo jate fanɲga woro wi ni ki kala na, wi daga mbaa saara woo wi yɛe kapere ti kala na, konaa leele pe woro ti kala na fun.

⁴ Lere kpɛ se ya mbe gbɔgɔwɔ kan wi yɛɛ yeri mbe pye saraga wɔfɛnnɛ to. Eɛn fɔ, Yɛnnɛlɛ lo li maga fɔ wi yeri bɔkɔ, paa yɛgɛ nɔga na Arɔn wogo kila pye we.

⁵ Ki pyelɔmɔ nunɔgba pi na fun, Kirisi wo ma wuu yɛɛ gbɔgɔ mbe pye saraga wɔfɛnnɛ to. Eɛn fɔ, Yɛnnɛlɛ lo lɔa ki yo wi kan ma yo fɔ:

Ma yɛn na Pinambyɔ, a mɪ pye ma To nala.†

⁶ Lìgi yo laga ka na naa ma yo fɔ:

Ma yɛn saraga wɔfɔ fɔ sanga pyew, paa yɛgɛ nɔga na Mɛlikisedɛki wila pye.†

⁷ Ma Zhezu wi yaga yinwege na laga tara ti na, wila Yɛnnɛlɛ li yɛnri yɛnrɛwɛ gbɔɔ ni, naa gbeere nɔgbanga ni, naa yɛntunwɔ ni, lo na li mbaa ya mboo sho kunwɔ pi ni we. A Yɛnnɛlɛ lùu yɛnrɛwɛ pi logo, naa wila fyɛ li yɛgɛ ki kala na.

⁸ Ali maga ta wi yɛn Yɛnnɛlɛ li Pinambyɔ, wìgi fɔrɔgɔ ma pye sɛnrɛ lɛfɔ jɔlɔgɔ kagala nɛgele fuun wì jɔlɔ ke fanɔga na.

⁹ Naa Yɛnnɛlɛ lɔa kaa wi kapyege ki yon fili ma kɔ, a wì si pye showɔ mbakɔɔ pi go mbele fuun paa nuru wi yeri pe kan.

¹⁰ A Yɛnnɛlɛ lɪ suu yeri maa pye saraga wɔfɛnnɛ to, paa yɛgɛ nɔga na Mɛlikisedɛki wila pye we.

*Ye ti we we yɛɛ yingiwɛ jɛn,
jango waga ka tagawa pi je*

¹¹ Sɛnlegɛrɛ yɛn we yeri we yo ye kan ki kala li wogo na, eɛn fɔ, ti yɛgɛ yowo ye kan pi yɛn ma nɔgban, katugu yaa kala kɔrɔ jɛn fyaw.

† 5:5 5.5: Yuuro 2.7 † 5:6 5.6: Yuuro 110.4; Zhɛnɛ 14.18-20

¹² Wagati legere toro mako, ki ja daga yingɔ wo mbege ta ye yen leele nagafenne. Eɛn ɔ, ali ma pan ma gbɔn nala, ye yen ma jori bere paa ye nari Yenɲele li senre ti kagala konɔbanɲala ke ni. Ye yen ma jori mbaa yinriwe wonri bere, ye se ya mbaa yaakara sheere kaa.

¹³ Lere ɲa fuun wi maa yinriwe wonri, ko ɔ wo yen piyenle, wi fa kasinɲge ki jen mbe wali ki na.

¹⁴ Eɛn ɔ, yaakara sheere ti yen lelele poro woro, poro mbele pe tara ki na ma pe jatere wi kan, a wi ya na kajenɲge ki jenni naga woo kapege ki ni we.

6

¹ Ki kala na, ki daga Kirisi wi nagawa senre konɔbanda we toro to na, waa kee yege, we nagawa senre nda ti ɲɔban ma we to le. Waga ka songoro mbege senre ti nogo le naa fonɲo. To yen mbɔɔn tonli fu kapyere ti jen mberi yaga mbe taga Yenɲele li na,

² mbe leele pe naga batemu cengele pyew ke ni, naa keyen tagawa kapyere leele pe na, konaa mbe kuulo pe yenme wogo ki yo, naa kiti kongo mbakogo wogo ki ni.

³ Ye ti waa kee yege! Na Yenɲele li ka yenle, ko we yaa pye.

⁴ Mila ye yeragi ɔ mbele pe songoro na tanri tangalomɔ pee na, pe wogo ki yen mele? Paa keli ma Yenɲele li yanwa pi ta tasaga nunɲba. A pe naayeri yarikanga ki nene, ma pe tasaga ta wa Yinnekpoyi li ni.

⁵ A pège jèn ma yo Yennɛle li sɛnrɛ ti yɛn ma yɔn, dɔnrɔya ŋa wila paan maa yawa pi tanwa pi jèn.

⁶ Ma si yala, pè wɔ wa tagawa konɔ li ni ma to. Lere se ya mbe pe saga pe pe tangalɔmɔ pi kanŋga naa fɔnŋgɔ; katugu pe yɛn na Yennɛle li Pinambyɔ wi kanni naa fɔnŋgɔ wa tiparaga ki na pe yɛɛ kan, na fɛrɛ waa wi na leele pe ni fuun pe yɛgɛ na.

⁷ Tara nda tisara lɛgɛrɛ maa tuun ti na, a tila ki tɔnmɔ pi woo, na yarilire jɛndɛ kaan mbele pe maa fali ti na pe yeri, Yennɛle li ma duwaw ti na.

⁸ Ɛɛn fɔ, na ti kaa wuuro naa yan pege yinrigi, tila ya kala yɔn. Pa sanni jɛnrɛ Yennɛle li yaa ti danŋa, ko puŋgo na mberɛ sogo.

⁹ Konaa ki ni fuun, we wɛnnɛ, ali maga ta we yɛn na para yɛɛn, we jigi wi yɛn ma cɛn jɛnŋɛ ye kanŋgɔlɔ fɔ ye yɛn wa konɔ jɛnnɛ li ni, showɔ wolo le.

¹⁰ Katugu Yennɛle li woro mbasinɛ. Li se fɛgɛ ye kapyege ki na, naa ye ndanlawa mba yè naga li kanŋgɔlɔ wa tunndo nda yè pye, naa nda yaa piin bere ye tagafɛnnɛ yɛɛnlɛ pe kan ti na.

¹¹ Ɛɛn fɔ, we yɛn naga jaa jɛnŋɛ, fɔ ye ni fuun nuŋgba nuŋgba ye bala ma, fɔ wa ki kɔsaga ki na, janŋo ye jigi wi yɛn ŋga na, ki pye kigi yɛɛ yɔn fili.

¹² We woro na jaa ye pye tiyanmbala. Ɛɛn fɔ, mbele pè taga Yennɛle li na maga kun pe yɛɛ ni, yaa poro fɔrɔgi, poro mbele pe yaa kɔrɔgɔ ŋga li yɔn fɔlɔ kɔn mbe kan ki ta we.

Yennɛle li yɔn fɔlɔ li yɛn wa

li yonlo

¹³ Naa Yenñele làa yon folo li kɔn Abirahamu wi yeri, làa wugu ma taga wa. Paa lere sila pye wa ma gbɔgo ma we li na, ña li mbaa wugu wi na, kɔ pye ma, a li si wugu li yeɛ na.

¹⁴ Làa yo fo:

Kaselege ko na, mila ki yuun ma kan, mi yaa duwaw ma na mbɔɔn setirige piile pe pye pe lege jenge.†

¹⁵ Kɔ pye ma, a Abirahamu wɔ sigi kun wi yeɛ ni ma li sige, ko pungo na, Yenñele làa yaraga ña yon folo kɔn, a wɔ sigi ta.

¹⁶ Leele pe ma wugu yaraga ña kɔ gbɔgo ma we poro yeɛ jate na ko na. Wuguro ti ma yeresaga kan kɔ senre ti yeri ma kendige ki ni fuun ki kɔ pe sɔgoɔ.

¹⁷ Kɔ pyelomo nunɔba pi na fun, Yenñele làa yon folo li kɔn mbe yarijende nda kan, mbele pe mbaa ti ta, làa pye na jaa mbege naga mbege filige pe kan fo li se li katεεge ki kanña. Ko kɔ ti làa wugu ma pe kan.

¹⁸ Kɔ pye ma, kagala shyen ke wa ñgele ke se ya kanña, ma pye Yenñele li se ya finle wa ke ni. Kɔ kala na, woro mbele we yen ma keɛ kan li na, wɔ kotogo ta jenge ma jigi tagasaga ña li senre yo ma we kan kɔ yigi ngbanga.

¹⁹ Kɔ jigi tagasaga kɔ we kotogo kɔ kan we na paa bato yeregeyaraga yen. Kɔ yen fanña ni ma yeresaga ta. Sherigo gbɔgo ña wa Yenñele na, paraga ña pɔ po maga kɔn shyen, kɔ jigi

† **6:14 6:14:** Zhene 22.16-17

tagasaga ki yen na yiin wa ki ni na kee wa lajenɔɔ kpoyi ki ni.

²⁰ Zhezu wì keli we yege ma ye wa ki laga ki ni woro kala na. Wi pye saraga wɔfenne to fɔ sanga pyew, paa yege nga na Melikisedeki wila pye we.

7

Melikisedeki na wunlunana naa saraga wɔfo wi senre re

¹ Ki Melikisedeki wila pye Salemu wunlunana ma pye Yenɔɔle na yaara ti ni fuun ti go na li saraga wɔfo. Naa Abirahamu wila ka saa malaga ki gbɔn ma ya wunlumbolo pe ni ma songɔɔ na paan, a Melikisedeki wì si saa wi fili ma duwaw pye wi kan.

² A Abirahamu wùu yaara ti ni fuun ti yaga wɔ wi yeri. Melikisedeki mege ki kɔɔ konɔɔbanɔɔ wowi na fɔ: «Wunluwɔ na wi yen ma sin»; mbe taga wa ko na, wila pye Salemu wunluwɔ, ko kɔɔ wo yen fɔ: «Yeyinɔɔ wunluwɔ».

³ Lere sila wi to naa wi nɔ jen, nakoma wi tɛɛye wa. Lere si para wi sege wogo naa wi kunwɔ wogo na laga ka kpɛ ni. Wi yen ma taanla Yenɔɔle li Pinambyɔ wi ni. Wi yen saraga wɔfo fɔ sanga pyew.

⁴ Yege wele paa yege nga na wi yen legbɔɔ we! Abirahamu jate na wi yen we tɛɛ, yaara nda fuun wila ta wa malaga gbɔnsaga, wila ti yaga wi wɔ wi yeri.

⁵ Mbe yala Yenɔɔle li lasiri wi ni, Levi setirige piile mbele pe yen saraga wɔfenne, ki kologo yen pe yeri paa yaara nda fuun ti yen Izirayeli woolo

pe yeri ti yaga wi shoo. Ko kɔrɔ wo yen fɔ pe maa yaga wi shoo pe woolo jate poro yeri, ma si yala, poro fun pe yen Abirahamu† wi setirige piile.

⁶ Mɛlikisedɛki wi sila pye Levi wi setirige pyɔ wo wa, ɛɛn fɔ, yaara nda tɪla pye Abirahamu wi yeri, wɪla ti yaga wi ta; ma taga wa ko na, a wɪ duwaw pye Abirahamu wi kan, wo ɲa Yɛnɲɛlɛ lɛa yɔn fɔgɔlɔ kɔn wi yeri we.

⁷ Ma si yala, kendige woro ki ni, ɲa wi ma duwaw wi pye, wo gbɔgɔ ma wɛ duwaw wɪ pye ɲa kan wo na.

⁸ Saraga wɔfɛnnɛ wele, poro mbele pe maa yaga wi shoo, pe yen kufɛnnɛ. ɛɛn fɔ, Mɛlikisedɛki wo na, wo ɲa wɪla ki yaga wi shɔ, Yɛnɲɛlɛ sɛnrɛ ti yen naga yuun naga finligi ma yo wi yen yinwege na.

⁹ Ki yowo po na, we mbe ya mbege yo fun fɔ naa Abirahamu wɪla wi yarijɛndɛ ti yaga wi wɔ, Levi ɲa wi setirige piile paa pye na yaga wi taa, poro fun paa wi wɔ.

¹⁰ Katugu ali maga ta pe sila Levi wi se gben, wɪla pye wa wi tɛlɛ Abirahamu wi kasanwa pi ni, sanga ɲa ni Mɛlikisedɛki wɪla kari mbe sa Abirahamu wi fili we.

¹¹ Levi saraga wɔgɔ ko ki yen lasiri ɲa Yɛnɲɛlɛ li kan Izirayɛli woolo pe yeri wi nɔgɔ lɛge ye. Ndɛɛ ki pye Levi saraga wɔfɛnnɛ paa tunɲgo ɲga pye, ki yɔn kila fili, ki se ja daga saraga wɔfɔ wa yɛgɛ mbe pan naa paa yɛgɛ ɲga na Mɛlikisedɛki wɪla pye, wo ka ka pye paa yɛgɛ ɲga na Arɔn wɪla pye.

† 7:5 7.5: Nɔmbu 18.21

12 Katugu na saraga wɔɔ ki ka kannga, ki daga lasiri wi kannga fun.

13 We Fɔ ɲa ki senre ti yo wi kanngɔlo, cenle la yege woo lawi. Ki cenle li woo wa kpe sila saraga wɔɔtunngo ka pye wa saraga wɔsaga ki na.

14 Ki yen ma jen ma filige jenge ma yo we Fɔ wi yen Zhuda cenle woo. Naa Moyisi wila para saraga wɔfenne pe senre ti na, wi sila yaraga ka yo ki cenle li wogo na.

*Saraga wɔfɔ wa yege yen wa
ɲa wi yen ma Melikisedeki le*

15 Kapyege kaa ɲa naa, ɲa kigi naga maga filige ma yo fɔ: Saraga wɔfɔ wà yege pan, ɲa wi yen ma Melikisedeki le, wo wi yen Kirisi we.

16 Pe sila ki saraga wɔfɔ wi tege mbe yala leele pe ɲgasegele koro ni. Een fɔ, wi pye saraga wɔfɔ yinwege ɲa ki se kɔ ko fannga na.

17 Katugu Yenɲele senre sewe wi yen naga yuun wi kanngɔlo fɔ:

*Ma yen saraga wɔfɔ sanga pyew paa yege ɲa na
Melikisedeki wogo kila pye.*

18 Kì pye ma, lasiri wi ɲgasele lele pàa li jan, katugu làa pye fannga fu ma pye kayongɔ fu.

19 Moyisi lasiri wi sila yaraga ka pye mbege yon fili†. Een fɔ, Yenɲele li jigi tagasaga kan we yeri ɲa ki mbɔnrɔ ma we. Ko fannga na we yen na fulo li tanla.

20 Mbe taga wa ko na, Yenɲele làa wugu, mee Zhezu wi tege wi pye saraga wɔfɔ. Sanmbala

† 7:19 7.19: Ko kɔɔ wo yen fɔ fannga sila pye wi ni wi ya wi ɲa kila daga mbe pye mbe senwee wi shɔ ki pye.

poro pye saraga wofenne ki wuguro cenle ta si pye.

²¹ Een fo, paa Zhezu wi tæge saraga wofõ wuguro ni, Yenñele làa wi pye fo:

We Fõ wì wugu ki na, wì soo jatere wì kanña:

Ma yen saraga wofõ fõ sanga pyew.†

²² Kì pye ma, Zhezu wo wì yeresaga kan yon finliwe pi yeri we kan, mba pì mbõnrõ ma wë konḡbanmba pi na.

²³ Mbe wõ ko ni naa, ki Levi saraga wofenne wele, paa pye ma læge, katugu pe kunwõ pi kala na, pe sila pye na mõni pe tunḡgo ki na.

²⁴ Een fo, Zhezu wo yen yinwege na fo sanga pyew, ki kala na, wi saraga wõḡotunḡgo ki se ya kan lere wa yeri.

²⁵ Ko kì ti mbele pe maa fulo Yenñele li tanla wi fanña na, wi mbe ya mbe pe sho yinḡo konaa sanga pyew, katugu wi yen yinwege na sanga pyew mbaa Yenñele yenri pe kan.

²⁶ Zhezu wo wi yen saraga wofenne to ña wila daga we ni. Wi yen kpoyi, ma pye punḡosaga fu konaa fyongõ fu. Wi yen ma laga kapere pyefenne pe na. Wì gbõḡwõ ta wa naayeri lara ti go na.

²⁷ Wi woro paa saraga wofenne teele sanmbala pe yen. Wii jori mbaa saara woo pilige pyew wi yee kapere ti kala na gben, ko punḡo na mbe si jen mbaa ti woo leele sanmbala pe kapere ti kala na†; katugu wila saraga ki wõ wõsaga nuḡgba wagati wi ni fuun wogo, naa wo jate wila wi yee kan saraga we.

† 7:21 7.21: Yuuro 110.4 † 7:27 7.27: Levi 9.15; 16.15

²⁸ Moyisi lasiri wi ma leele mbele tɛgɛ pe pye saraga wɔfɛnnɛ teele, pe yen fanŋga fu fɛnnɛ. Eɛn fɔ, Yenŋɛle li wuguro sɛnrɛ nda tì pan lasiri wi punɔ na, tili Pinambyɔ wi tɛgɛ wi pye saraga wɔfɛnnɛ to, wo ŋa wi yen ma yɔn fili fɔ sanga pyew we.

KIRISI WI YɔN FINLIWɛ MBA LE PI GBɔGɔ MA Wɛ

8

8.1-9.22

Zhezu wi yen we saraga wɔfɛnnɛ to

¹ Sɛnrɛ nda we yen na yuun ti go koyi ŋa fɔ: Ki yen ma yɔn ki saraga wɔfɛnnɛ to cɛnlɛ wi yen we yeri, wi yen ma cɛn wa naayeri, wa Yenŋɛle na li yen yawa pi ni fuun fɔ li wunluwɔ jɔngɔ ki kalige kɛɛ ki na.

² Wi yen na saraga wɔfɛnnɛ to tunŋgo piin wa shɛrigo gbɔgɔ ki ni, ko ki yen paraga go ŋa ki yen kaselege wogo, we Fɔ wo wigi kan, lere ma wigi kan.

³ Pe ma saraga wɔfɛnnɛ to pyew wi tɛgɛ wila yarikanra ti kaan, wila saara woo Yenŋɛle li yeri. Ki kala na, ki daga we saraga wɔfɛnnɛ to wi yaraga ka ta fun wigi wɔ saraga.

⁴ Ki pye wi yen laga tara ti na, wi yere se jen na pye saraga wɔfɔ, katugu saraga wɔfɛnnɛ pele yɛgɛ wa, mbele pe maa yarikanra ti kaan ma yala Zhufuye lasiri wi ni.

⁵ Tunŋgo ŋa ki saraga wɔfɛnnɛ pe maa piin ki yen ŋa ki wa yenŋɛle na ki yanlɛɛ naa ki nunu. Ki yen ma yala ŋa kila yo Moyisi wi kan ki ni. Sanga ŋa ni wila pye na jaa mbe paraga go ki

kan, Yennɛɛ lɛa wi pye fɔ: *Ma yɛɛ yigi, ma yaara ti ni fuun ti gbegele ma yala cɛnlɔmɔ mba mi naga ma na wa yanwiga ki na pi ni.*†

⁶ Ɛɛn fɔ, yingɔ, tunngɔ nga Zhezu wì ta, kì mbɔnrɔ jɛngɛ ma wɛ ki saraga wɔfenne pe wogo ki na, katugu wo wi yɛn kasuluwo mbe yɔn finliwɛ le Yennɛɛ lo naa leele pe sɔgowɔ. Ki yɔn finliwɛ pì mbɔnrɔ ma wɛ lɛɛ pi na, pi nɔgɔ kì le yɔn fɔgɔlɔ na, ngele kè mbɔnrɔ ma wɛ.

⁷ Ki pye yɔn finliwɛ lɛɛ pila pye ma fungo, ki se ja daga poo kannga pe fɔnmɔ tɛgɛ wa pi yɔnlɔ.

⁸ Ɛɛn fɔ, Yennɛɛ lì pungosaga yan li leele pe na, mɛɛ pe jɛrɛgi ma yo Tafɔ wì yo fɔ:
Wele, piliye ya yɛn wa na paan, we Fɔ wo wì yo ma.

Mi yaa ka yɔn finliwɛ fɔnmɔ le Izirayeli woolo poro naa Zhuda tara woolo pe ni.

⁹ Ki yɔn finliwɛ pi se ka pye paa mba mɪla le pe tɛɛye pe ni pi yɛn,
pilige nga ni mɪla pe yigi kɛɛ na ma yiri pe ni wa Ezhipiti tara ti ni we.

Yɔn finliwɛ mba mɪla le pe ni, pàa pi jɔgɔ.

Ki pye ma, mii na jatere wi lɛgɛ pe kala na. We Fɔ wo wì yo ma.

¹⁰ Ɛɛn fɔ, yɔn finliwɛ mba mi yaa ka le Izirayeli woolo pe ni ko piliye yan yo pungo na, pow mba yɛɛn.

We Fɔ wo wì yo ma fɔ:

Mi yaa kanla ngasegele ke le wa pe nawa, mbe ke yɔnlɔgɔ wa pe kotoro ti na.

Mi yaa ka pye pe Yennɛɛ, pe yaa ka pye na woolo.

† 8:5 8.5: Ɛki 25.40

11 *Kona, lere kpe se ka wi cenle woo, nakoma wi sefo wa kara naa mbaa yuun fo:*

«*Ki daga ma we Fo wi jen.*»

Katugu pe ni fuun pe yaa kanla jen, mbege le lepigile ke na mbe sa gbɔn legboɔɔ pe na.

12 *Mi yaa pe kambasinnde ti kala yaga pe na, mi se ka nawa to pe kapere ti na naa.†*

13 *Yenɲele laa yɔn finliwe fɔnmbo pi senre ti yo sanga ŋa ni, laa koŋbanmba pi kanŋga lee. Ki si yen kaselege fo yaraga ŋa ki pye yarilege ma ko, nee lee na kee, kila jaa mbe ko.*

9

Yenɲele li gbɔgɔkala laga tara na konaa wa naayeri

1 *Wa yɔn finliwe koŋbanmba pi ni, koŋgolo la pye wa Yenɲele li gbɔgɔlɔmɔ pi na. Sherigo gbɔgɔ la pye wa pi ni laga tara† ti na.*

2 *Paa paraga go kan. Ki yumbyo koŋbanŋa paa pye naa yinri laga kpoyi. Fitanladaga naa tabali naa buru† ŋa paa pye na kaan Yenɲele li yeri, tila pye wa ki laga ki ni.*

3 *Paraga shyen wogo ŋa paa pari ma paraga go ki kɔn shyen, wa ki pungo na, yumbyo wà la pye wa paa pye naa yinri lajeŋge kpoyi.*

4 *Wusuna nuwo taan† saraga wosaga ŋa paa gbegele te ni, pa kila pye wa ki laga ki ni, naa yɔn*

† **8:12 8.8-12:** Zhere 31.31-34 † **9:1 9.1:** Eki 16.33; 25.10-11,31; Nombu 17.25 † **9:2 9.2:** Zhufuye paa pye na buru wi kaan Yenɲele li yeri mbaa nawa tuun kafɔnngɔɔ ŋgele laa pye wa gbini wi ni pe kan ke na. † **9:4 9.4:** Levi 16.12

finliwe kesu wi ni. Pàa te wo ki kesu wi lagapyew ki na maa tòn. Wa wi nawa, te colò la pye wa, manε la pye wa li ni, naa Aròn gbotangala na làa fyεenre fi li ni, naa sinndεere papara papara nda yon finliwe senre tila pye ma yonlogò ti na ti ni.

⁵ Sherubenye mbele gbogowo pi yen pe yeri, pàa pye wa kesu wi go na naga nari ma yo Yennele li yen le. Wa laga† nga pàa pye na kasanwa pi woo saraga na kapere ti kala yagawa jaa, pe kanwira tila pye ma sanga ma jiile wa ki go na. Eεn fò, ki wagati wo ma ña we ki kagala ke yo nungba nungba we ke filige.

⁶ Ki yaara nda ti ni fuun, naa tila kaa gbegele ma, a saraga wofenne pe neε yiin wa paraga go yumbyo kongbanna wi ni pilige pyew, na pe tunngo ki piin.†

⁷ Eεn fò, saraga wofenne to wo nungba wi ma ye wa yumbyo shyen woo wi ni yesaga nungba yele li ni. Wi ma daga mbe ye wa yaayoro kasanwa ni mboo wo saraga Yennele li yeri wi yεε kapere ti wogo na, konaa leele† pe woro ti kala na, to nda pè pye wa pe kambajenme pi ni we.

⁸ Ki pyelomo pi na, Yinnekpoyi li yen naga nari fò mbe paraga go yumbyo kongbanna wi ta wa bere, lajenge kpoyi ki konò li sila yenge gben.

⁹ Ki paraga go yumbyo kongbanna wi yen nala kagala ke yanleε, naga nari we na ma yo yarikanra to naa yaayoro saara nda ti wo Yennele li yeri, ti se ya mbe lere ña wi maa

† 9:5 9:5: Nombu 7.89 † 9:6 9:6: Eki 30.7-8 † 9:7 9:7: Eki 30.10; Levi 16.2,14

Yen̄ɲɛ li gbogo ma wi kotogo ki pye kpoyi mbege yon fili.

¹⁰ Ti yen na para wire kapyere to senre na ce: to yen yaakara naa yaara nda pe maa woo, naa wologo cengele n̄gele fuun ke maa piin mbe ta mbe pye kpoyi. Ti pye ngasegele ma cen leele pe go na mbe sa gbon sanga n̄a Yen̄ɲɛ li yaa yaara ti ni fuun ti gbegele naa fon̄ngɔ mberi sin we.

¹¹ Eɛn fo, Kirisi wi pan ma pye yarijende nda tila paan ti saraga wofenne to. Wi yen naa tun̄ngɔ ki piin paraga go n̄ga ni, ki gbogɔ ma yon fili ma we. Leele ma pe ko kan, ko ki naga ma yo ki woro dunruya n̄a wi da yeen wo wogo.

¹² Naa Kirisi wila ye wa lajenge kpoyi ki ni yesaga nun̄gba wagati wi ni fuun wogo, wi sila sikapene naa napire kasanwa wo saraga. Wi kasanwa kpaw po wila wo saraga, mee showo mbakoo pi ta we kan.

¹³ Sikapene naa napene kasanwa, po naa nasumboro n̄a pe ma sogo wi conro[†] ti ni, paan pye nari yanragi yanragi mbele pe yen fyongɔ ni ma yala sherege ngasele li ni pe na, a tila pe wire ti piin kpoyi.

¹⁴ Ki kala na, Kirisi wi kasanwa pi yaa pye fan̄nga ni po na naa mbe we fo jenge. Yin̄nekpoyi na li yen kosaga fu li fan̄nga na, wuu yee kan Yen̄ɲɛ li yeri saraga, n̄ga ki yen tulugo fu. Wi kasanwa pi yaa we nawa jatere wi jogo mbe tonli fu kapyere ti wo wa wi ni, jango we ya waa tun̄ngɔ piin Yen̄ɲɛ na yinwege wolo li kan.

[†] 9:13 9.13: Nombu 19.1,9-17

15 Ko k̀i ti Kirisi ẁi pan ma pye ỳon finliwɛ fɔnmɔ pi lefɔ. Leele p̀aa kapere nda pye ỳon finliwɛ lɛɛ wagati wi ni, ẁi ku pe go showɔ pi kala na, jangɔ mbele Yɛnɛɛ l̀i yeri, pe ta pe k̀orɔgɔ mbakɔgɔ ta, nga l̀aa ỳon fɔlɔ k̀on mbe kan pe yeri we.

16 Na k̀orɔgɔ lige sɛwɛ ka pye wa, ki daga ki jɛn ki filige fɔ ki kanfɔ wi ku.

17 Katugu k̀orɔgɔ kanga ỳon fɔlɔ l̀aa pye fanɲa ni sanga ɲa ni li k̀onfɔ wi yɛn yinwege na. Li ma pye fanɲa ni na li k̀onfɔ wiga ku mbe kɔ we.

18 Ko k̀i ti ỳon finliwɛ lɛɛ pi sila pye fanɲa ni sannɪ kasanwa pi sa wo.

19 Ki kɔɲɲanɲa ki na, Moyisi ẁila Yɛnɛɛ li ɲgasegele ke ni fuun ke yo leele pe ni fuun pe yɛgɛ na ma yala lasiri sɛwɛ wi ni. Ko pɲngo na, a ẁi si napire to naa sikapɛnɛ pe kasanwa pi lɛ, naa tɔnmɔ ni, mɛɛ yizɔpi† tige njege naa sumbyɔ siyɛnrɛ tɛgɛ maa yanragi yanragi lasiri sɛwɛ wo naa leele pe ni fuun pe na,

20 ma sho fɔ:

Ỳon finliwɛ mba Yɛnɛɛ l̀i le ye ni, pi kasanwa pow mba yɛn.†

21 Ki pyelɔmɔ nɲɲɲa pi na fun, a Moyisi ẁi si kasanwa pa yanragi yanragi paraga go ki na, naa yaara nda p̀aa tɛgɛ na Yɛnɛɛ l̀i gbogo† ti ni.

22 Mbe yala Moyisi lasiri wi ni, yaara ti gbɔɔ ma pye kpoyi kasanwa ni. Kapere ti kala nɛɛ yaga na kasanwa si wo.

† 9:19 9:19: Levi 14.6 † 9:20 9:20: ɛki 24.8 † 9:21 9:21: Levi 8.15-19

KIRISI WI SARAGA NGA WƆ KI GBƆƆ MA WƐ

9.23–10.39

*Kirisi wi saraga wƆƆ ki yen
na kapere ti lari leele pe na*

²³ Ko kɪ ti ki yaara nda ti yen laga tara na, ma pye naayeri yaara nda ti yen kaselege woro ti yanɛɛ, pa kila daga peri pye kpoyi ki pyelomɔ mba pi na ma. Kɪ pye ma, naayeri yaara nda ti yen kaselege woro, ti daga mbe pye kpoyi fun saara nda ti mbɔnrɔ naa ma wɛ to ni.

²⁴ Katugu Kirisi wi sila ye wa laga kpoyi nga leele pɛ kan ko ka ni, ko nga ki yen ki kaselege wogo ki yanɛɛ wɛ. Ɛɛn fɔ, wɪ ye wa yenɲɛɛ na jate, janɲo mboo yɛɛ naga Yenɲɛɛ li na yingɔ we kala na.

²⁵ Zhufuye saraga wɔfɛnnɛ to wi ma ye yeɛ nungba nungba pyew wa lajɛɲɛ kpoyi ki ni yaayogo kasanwa ni. Ɛɛn fɔ, Kirisi wi sila ye wa mboo yɛɛ wɔ saraga wɔsaga ɛgere na.

²⁶ Nɔɛɛ pa kɪ pye ma, anmɛ Kirisi wi ja daga mbe jɔɔ jɔɔsaga ɛgere na maga ɛ wa dunruya wi dasanga wi ni. Ɛɛn fɔ, yingɔ, ki dunruya kɔyɛɛ nga kɪ yɔngɔ yɛɛn ki ni, wɔu yɛɛ naga nagasaga nungba wagati wi ni fuun wogo, janɲo mbe kapere ti kɔ, naa wɔu yɛɛ kan saraga wɛ.

²⁷ Kɪ kɔn ma tɛɛ lere pyew wi kan wi ku kusaga nungba, ko punɲo na, Yenɲɛɛ lii kiti kɔn wi na.

²⁸ Kɪ pyelomɔ nungba pi na, Kirisi fun wɪla wɔ saraga wɔsaga nungba, janɲo mbe leɛgere kapere laga pe na. Wi yaa ka pan mboo yɛɛ naga leele pe na naa nagasaga shyɛn wogo na, ko se

ka pye kapere laga kala, εεν fɔ, mbe mbele pe yen naa singi poro sho.

10

¹ Moyisi lasiri wi woro yaara nda ti yen kaselege woro ti cenlɔmɔ jembe po. Wi yen yarijende nda tila paan to nunu. Ko kɪ ti leele mbele pe maa fulo Yenɲele li tanla, na saraga cenle nunɲba ki woo li yeri yeɛ pyew, lasiri wii ya mbe pe sin mbe pe yɔn fili.

² Kɪ pye ndεε mbele pe maa Yenɲele li gbogo ki pyelɔmɔ pi na, pe kapere tila laga pe na, a pɛ pye kpoyi wagati jɛnɲe nunɲba ni, pe nawa pi se jɛn naa pe jεregi mbe yo pɛ kapere pye. Pe jɛn na saraga wɔgɔ pyew ki yaga.

³ Εεν fɔ, kaselege ko na, ki saara ti ma koro na leele pe nawa tuun pe kapere ti na yeɛ nunɲba nunɲba pyew.

⁴ Katugu napεε naa sikapεε kasanwa pi se ya mbe kapere ti laga fyew.

⁵ Ko kɪ ti sanga ɲa ni Kirisi wi yaa ye laga dunruya wi ni, wɪla Yenɲele li pye fɔ:

Ma woro na saraga naa yarikanga jaa.

Εεν fɔ, a mà si wire gbegele na kan.

⁶ Saara sogoworo to naa kapere ti kala yagawa jasaara ti kala li sɔɔn ndanla.

⁷ Kona, a mɪ sho fɔ: E, Yenɲele mi ɲa,

mɪ pan mbe ɲga maa jaa ki pye,

mbe yala ɲga ki yen ma yɔnlɔgɔ wa lasiri sεwε wi ni na kanɲɔlɔ ki ni.†

† 10:7 10.5-7: Yuuro 40.7-9

⁸ Wila keli maga yo gben ma yo fɔ: «*Ma woro saara naa yarikanra, naa saara sogoworo konaa kapere ti kala yagawa jasaara ti kɔrɔgɔ, ti woro mɔɔ ndanla.*» Ma si yala, ki saara ti ma wɔ ma yala lasiri wo ni.

⁹ Ko punɔgo na, a wì sho naa fɔ: «*E, Yɛnɛɛɛ mi ŋa, mì pan mbe ŋga maa jaa ki pye.*» Kì pye ma, a Yɛnɛɛɛ lì si saara lɛrɛ ti ni fuun ti kɔ ma Kirisi wì saraga ki tɛgɛ wa ti yɔnlɔ.

¹⁰ Naa Zhezu Kirisi wì Yɛnɛɛɛ li nandanwa kala li pye, ki kala na, we kapere ti laga we na, a wè pye kpoyi wi yɛɛ wire nda wì wɔ saraga wagati wì ni fuun wogo ki fanɔga na.

¹¹ Saraga wɔfɔ pyew wi ma yere pilige pyew maa tunɔgo ki pye. Saara cɛnlɛ nunɔgba to wi maa woo wagati lɛgɛrɛ na, nda ti se ya mbe kapere ti laga fyew.

¹² Ɛɛn fɔ, Kirisi wo na, saraga mbakɔgɔ nunɔgba wi wɔ leele pe kapere ti kala na, kona, mɛɛ saa cɛn wa Yɛnɛɛɛ li kalige kɛɛ ki na.

¹³ Pa wi yɛn wa yinɔgɔ naga singi Yɛnɛɛɛ luu mbenfɛnnɛ pe tirige mbe pe pye wi tɔɔrɔ ti tɛgesaga†

¹⁴ Kì pye ma, ki yarikanga nunɔgba ki fanɔga na, mbele wì pe kapere ti laga pe na ma pe pye kpoyi, wì pe sin ma pe yɔn fili fɔ sanga pyew.

¹⁵ Yinnekpoyi fun laa ki wogo ki yuun naga finligi we kan. Lì keli maga yo gben ma yo fɔ:

¹⁶ *We Fɔ wì yo fɔ:*

Yɔn finliwɛ mba mi yaa ka le pe ni ko piliye yo punɔgo na, pi mba:

† 10:13 10.12-13: Yuuro 110.1

*Mi yaa na ngasegele ke le wa pe koto ro ti na,
mbe ke yonlɔgɔ wa pe nawa pi ni.*

17 Ko punɔgo na, a li yo naa fɔ:

*Mi se kanla jatere wi tɛgɛ pe kapere to naa pe
kambasinnde ti na naa.†*

18 Ma si yala, na kapere ti ka kala yaga mbe kɔ,
kii daga saraga mbe wɔ ti kala yagawa pi na naa.

Ye ti waa fulo Yɛnɛɛ li tanla

19 Kì pye ma, Sefɛnnɛ, Zhezu wi kunwɔ pi
fanɲga na, we mbe ya kotogo ta mbe ye wa
lajɛɲgɛ kpoyi ki ni.

20 Wì kovɔnnɔ yinwege wolo yɛngɛ we kan, li
ma toro wa paraga ɲga kì pari ma go nawa pi
kɔn shyen ki ni, ko kɔrɔ wo yen wi wire† re.

21 Saraga wɔfɛnnɛ to ɲa wi yen we yeri, wi yen
ma cɛn Yɛnɛɛ li go woolo pe go na.

22 Ki kala na, ye ti we fulo Yɛnɛɛ li tanla
kotojɛɲgɛ ni, we kotogo ta wa we tagawa pi ni.
We fulo li tanla we koto ro ti ni pèri jogo ma nawa
jatere pee wi wɔ wa. We fulo li tanla we wire ti
ni pèri jogo mari laga tɔnmɔ kpoyi ni.

23 Ye ti we we jigi tagasaga ki yigi tiyɔngɔ, ko
ɲga waa ki sɛnrɛ yuun we, katugu Yɛnɛɛ na li
yon fɔgɔlɔ ke kɔn, li yen sɛnrɛ nunɲba yofɔ.

24 Ye ti waa nawa tuun we yɛɛ na, waa we
yɛɛ kotogo kanni, we we yɛɛ ndanla jɛɲgɛ, waa
kajɛɲgɛ piin.

25 Waga ka we gbogolɔmɔ pi yaga paa yɛgɛ ɲga
na pèle tara ki na naga piin we. Ɛɛn fɔ, waa we

† 10:17 10.16-17: Zhere 31.33-34 † 10:20 10.20: Paraga ɲga
sɛnrɛ ti yen na yuun, ko ki yen Zhezu wi wire nda ti jɔlɔ we kala
na, a wì ku ma kologo yɛngɛ we kan fɔ wa Yɛnɛɛ laga ki na.

yεε yεrεgi, waa ki piin jεnγε paa yε we Fɔ wi pilige ki yan kɪ yɔngɔ we.

²⁶ Katugu na waga ki siligi mbaa kapere ti piin mbege ta we kaselege ki jεn makɔ, saraga woro wa naa nɔga ki mbe ya kapere ti laga we na.

²⁷ Kona, kɪ koro waa Yεnɔɛle li kiti kɔngɔ ko singi fyere gbɔrɔ ni, naa kason gbɔgɔ ki ni, nɔga ki yaa kali mbenfenne pe sogo we.

²⁸ Lere nɔ fuun ka Moyisi lasiri wi jɔgɔ, pe maa gbo paa wi yinriwe ta, na serefenne shyen, nakoma taanri kaga kala li yo we†.

²⁹ Lere nɔ wi maa Yεnɔɛle li Pinambyɔ wi tifaga, na kasanwa mba Yεnɔɛle li tege ma yon finliwe pi le pi piin faa, po mba pɔu pye kpoyi we, na Yinnekpoyi na li maa yinme pi kaan li tegele, ki lerefɔ wi yaa ka pye mεle? Ye mbe ya mbege jate fɔ jɔlɔgɔ nɔga ki daga wi ni, ki yaa ka pe naa mbe we.

³⁰ Katugu lere nɔ wigi sεnre nda ti yo, we yen maa jεn. Wɪ yo fɔ: «*Kapere ti kayanga wɔgɔ ki yen mi yeri, muwi mi yaa ti yɔngɔ wɔ.*» Ma nuru ma yo fɔ: «*We Fɔ wi yaa ka kiti kɔn wi woolo pe na.*»†

³¹ Mbe ye wa Yεnɔɛle na yinwege wolo li keε, ki yen fyere ni fɔ jεnγε.

³² Eεn fɔ, ye nawa to nɔga kɪla ye ta faa ki na. Ki wagati wi ni, naa yaa kaa Yεnɔɛle li yanwa pi ta ma kɔ, yaa jɔlɔ fɔ jεnγε maga kun ye yεε ni.

³³ Sanga wa ni, paa pye na ye tegele, na ye jɔlɔ lere pyew wi yεge na. Sanga wa ni, leele mbele paa pye na jɔlɔ ma fun, yaa pinle na jɔlɔ pe ni.

† **10:28 10:28:** Dete 17.6 † **10:30 10:30:** Dete 32.35-36

³⁴ Kaso piile pe yinriwe la ye ta. Naa leele pàa ye yarijendε ti sho ye yeri, yàa yenle ki na nayinmε ni, katugu yège jen ma yo yarijendε yen ye yeri, nda tì mbɔnrɔ ma we, jɔgɔsaga si woro ti na.

³⁵ Ki kala na, yaga ka ye jigi tagasaga ki wa, katugu tɔnli gbɔɔ yen ki ni.

³⁶ Yaa kagala kunni ye yεε ni, janɔgo ye ta ye Yenɔjele li nandanwa kala li pye ye li yɔn fili, ye nga li yɔn fɔlɔ kɔn ki ta.

³⁷ Katugu ko Yenɔjele senre sewe wi yen na yuun, ma yo fɔ:

Wagati wì koro jenri, jenri jate, ɲa wì daga mbe pan, wi yaa pan.

Wi se mɔ naa.

³⁸ *Na wi yen lesinɲe na yεge na, wi yaa yinwege ta wi tagawa pi fanɲga na.*

Ɛen fɔ, na wi ka sɔngɔrɔ punɲo na, wi kala li sanla ndanla naa.†

³⁹ Mbele pe maa sɔngɔrɔ punɲo na na punɲgu, we woro poro pele. Ɛen fɔ, mbele pè taga ma pye wa shɔwɔ kologo ki ni, we yen poro pele.

SEREFENNE PORO NAA PE TAGAWA

11

11-12

Tagawa senre

¹ Na we kaga jen mbe yo we jigi wi yen yaraga nga na we yaa ki ta, ko ki yen tagawa we. Tagawa po pi yen yaraga nga we woro na yaan, we taga ki na we yo ki yen kaselege.

† **10:38 10.37-38:** Aba 2.3-4

² Faa leele pe tagawa po kala na Yenñele làa sereya jenne yo pe kanngolo.

³ Tagawa po fannga na, wège jen ma yo dunruya wì da Yenñele li yon senre to ni. Ki kala na, yaara nda we yen na yaan yenle ni, tila gbegele ma yiri wa nda we woro na yaan to ni.

⁴ Tagawa po fannga na, Abeli wìla saraga wò Yenñele li yeri, nga kila mbonro Kayen wogo ki na. Wi tagawa pi kala na, Yenñele làa ki yo ma yo wi yen lesinñe, katugu Yenñele jate làa yenle wi yarikanra ti na. Ali maga ta Abeli wì ku, wi senre ti yen na yuun† we ni bere wi tagawa pi kala na.

⁵ Tagawa po fannga na, Enoki wi sila ku. A Yenñele lùu le ma kari wi ni wa li ye tanla. Lere sila wi yan naa, katugu Yenñele làa wi le†. Yenñele senre sewe wi yen naga yuun ma yo sanga na ni Yenñele li faa le, wi kala làa pye ma li ndanla.

⁶ Een fo, na tagawa po ma, lere kpe kala se ya Yenñele li ndanla, katugu lere na kaa fulo Yenñele li tanla, wi daga mbe taga ki na fo Yenñele li wa, fo mbele pe yen nali lagajaa, li yaa tonli kan pe yeri.

⁷ Tagawa po fannga na, kagala ngele lere sila ke yan gben, naa Yenñele làa Nowe wi yeri ke ni, a wì si fyè Yenñele li yege, ma si tonmokoro gbenge ki te, a wo naa wi go woolo pe ni pè sho† wa ki ni. Kì pye ma, wi tagawa pi fannga na, a wigi kan kiti to dunruya woolo pe na, a Yenñele laa wi jate lesinñe.

† 11:4 11.4: Zhene 4.4 † 11:5 11.5: Zhene 5.24 † 11:7 11.7: Zhene 6.13-22

⁸ Tagawa po fannga na, Abirhamu wila Yenhele li senre ti logo, naa laa wi yeri we. A wi si kari tara ta ni nda Yenhele li mbaa kan wi yeri ti pye wi korogo, ma yiri wa wi yeera tara ti ni na kee, ma sigi ta wi sila wi karisaga ki jen†.

⁹ Tagawa po fannga na, Yenhele laa yon folo kon mbe tara nda kan wi yeri, wila saa cen wa ti ni paa nambanja yen. Wila pye na cen paara yinre paa yege nga na Izaki naa Zhakobu paa kaa cen wa ti ni we, poro mbele Yenhele laa kaa ki yon folo nungba li kon pe yeri we.

¹⁰ Katugu Abirhamu wila pye na cagbogo singi, nga ki nogo ki yen ma sheli tiyongo. Yenhele lo li yen ki kaara ti gbegelefo naa ki kanfo.

¹¹ Tagawa po fannga na, Abirhamu wi jo Sara fun wila ya ma fannga ta ma pyo se, ali maga ta wila le ma toro pisege na; katugu Yenhele na laa yon folo li kon wi yeri, wila li jate senre nungba yofo.

¹² Ki kala na fun, ali maga ta Abirhamu wila pye ndee wi ku makoo, ki naja nungba we, setirige piile legere yiri wa wi ni, ma lege *paa naayeri wonngolo koro naa kogojje yon taambugo nga ki se ya jiri ki yen*.†

¹³ Ki leele mbele pe ni fuun pe ku wa tagawa pi ni. Yenhele laa yarijende nda yon folo kon mbe kan pe yeri, pe sila ti ta, cen fo, paa ti yan lege, a ki nayinme kan pe yeri. A pe sigi yo ma yo *pe yen nambanmbala ma pye cenfenne*† laga tara ti na.

† 11:8 11:8: Zhene 12.1-4 † 11:12 11:12: Zhene 15.5 † 11:13 11:13: Zhene 23.4

14 Mbele pe yen na para ma, pe yen naga nari naga finligi ma yo pe yen na tara ta yege jaa pe woro.

15 Ndeε ki pye paa yiri tara nda ni, to paa pye na jatere piin ti na, pe mbaa pyelomo ta naa mbe songoro wa.

16 Eεn fo, kaselege ko na, paa pye na tara ta jaa pe woro, nda ti mbonro naa ma we, ko korō wo yen nda ti yen wa yenjele na. Ko ki ti ki fere woro Yenjele li na paa li yinri pe Yenjele, katugu li cagboro kan pe kan.

17 Tagawa po fannga na, Abirahamu wila Izaki wi wo saraga, naa Yenjele laa wi wa ma wele we. Wila wi yeε naga ma yo wi gbegεle mboo pinambyo nungba pe wi wo saraga. Ma si yala, Yenjele lo laa yon folo kon mboo kan wi yeri.

18 Yenjele laa ki yo maa kan fo: «*Pa ma setirige piile pe yaa ka yiri wa Izaki wo ni.*»†

19 Abirahamu wila ki jate ma yo fannga yen Yenjele li ni li Izaki wi yen luu yirige wa kunwo pi ni. Ki kala na, a Abirahamu wi Izaki wi ta naa fonngo†, ki yowo po na, a ki cen ndεε Yenjele luu yen maa yirige wa kuulo pe sogowo wi kan.

20 Tagawa po fannga na, Izaki wila duwaw pye Zhakobu naa Ezawu pe kan pe goto kala li na†.

21 Tagawa po fannga na Zhakobu wila duwaw pye Zhozefu pinambiile pe nungba nungba pyew pe kan, naa wi kuyεge kila yongo we. A wi yiri maa gbotangala† li go ki yigi ma jiige li na, ma Yenjele li gbogo.

† 11:18 11.18: Zhεne 21.12 † 11:19 11.19: Zhεne 22.10-13

† 11:20 11.20: Zhεne 27.28-29,39-40 † 11:21 11.21: Zhεne 48.15-16

²² Tagawa po fanŋga na, naa Zhozefu kuyege kila kaa yongo, a wì si para Izirayeli woolo pe ni wagati ŋa pe mbaa yiri wa Ezhipiti tara wi senre na, ma si ŋga pe mbaa pye wì kajeere† ti ni ki yo.

²³ Tagawa po fanŋga na, Moyisi wi senḡolo, a wi sevenne pòo lara ma saa gbɔn fɔ yenḡe taanri, katugu pàa wi yan wi yen pyo tiyɔɔn. Kì pye ma, pe sila fyɛ mbe konɔ na wunlunaŋa† wila kan li ke.

²⁴ Tagawa po fanŋga na, naa Moyisi wila kaa gbɔn lere, a wì si je ma yo paga kaa wi yinri Farawɔn sumboro wi pinambyɔ.

²⁵ Wi pinle wila jɔlo ja Yenḡele li woolo pe ni, a ko mbɔnrɔ wi yeri ma wɛ wi saa yɔgori wa kapere† pyege tanwa pi ni wagati jenri ni ko na.

²⁶ Wi mege mbe jɔḡo paa Kirisi wi yen, wila ki jate yarijende legerɛ ma wɛ Ezhipiti tara yarijende ti na, katugu tɔnli ŋa wi yaa ka ta puŋḡo na, wo wila pye na wele.

²⁷ Tagawa po fanŋga na, Moyisi wila yiri wa Ezhipiti tara, wii fyɛ wunlunaŋa wi nanḡbanwa pi yege. A wì koro maga kun wi yɛɛ ni ma mbe yo wila pye na Yenḡele li yaan, lo na lere nali yan we.

²⁸ Tagawa po fanŋga na, wila Paki feti wi yon kɔn, ma si konɔ kan ma yo pe kasanwa yanragi yanragi kɔɔrɔ ti na, janḡo kunwɔ merɛge wiga

† **11:22 11.22:** Zhene 50.24-25 † **11:23 11.23:** Ezhipiti tara wunlunaŋa wila konɔ kan mbele pàa pye na jɛle pe sari paa siin pe yeri, ma yo na Izirayeli tara fenne jo wa ka pinambyɔ se poo gbo, Eki 1.16,22; 2.2. Eɛn fɔ, Moyisi sevenne pe sila fyɛ mbege konɔ li ke. † **11:25 11.25:** Eki 2.11-12

ka Izirayeli woolo pe pinambiile konḡbanmbala pe ḡbo†.

²⁹ Tagawa po fanḡḡa na, Izirayeli woolo pàa Kḡḡje yeen wi kḡn ma yiri, paa yeḡe ḡḡa na lere ma tanga tawara na we. Een fḡ, naa Ezhipiti tara fenne pàa kaa na jaa mbege nunḡba kḡ pye, a loḡo kḡ si pe li†.

³⁰ Tagawa po fanḡḡa na, naa Izirayeli woolo pàa Zheriko ca ki maga ma saa ta pilige koloshyen, a ca ki mbogo† kḡ si toori.

³¹ Tagawa po fanḡḡa na, nanjaa Arahabu wi sila pinle mbe ku mbele pàa Yenḡeḡe li senre ti ke† pe ni, katugu wila Izirayeli kagala yewefenne pe yigi tiyongḡ.

³² Yinḡi mi yaa yo naa? Wagati woro na yeri mbe para Zhedewḡn† naa Baraki†, naa Samison†, naa Zhefite†, naa Davidi†, naa Samiyeli†, naa Yenḡeḡe yḡn senre yofenne pe senre na.

³³ Tagawa po fanḡḡa na, a pè ya wunluwo leḡere ni, ma ḡḡa kḡ sin† ki pye, ma ḡḡa Yenḡeḡe làa ki yḡn fḡlo kḡn mbe kan pe yeri ki ta, ma jaraye pe yḡnrḡ ti tḡn† pe na,

† **11:28 11.28:** Eki 12.12-13 † **11:29 11.29:** Eki 14.22-29

† **11:30 11.30:** Kila pye Zhufuye pe ma mbogo kan ma pe ca ki maga maga fili; Zhou 6.20. † **11:31 11.31:** Arahabu wila Izirayeli kagala yewefenne pe yigi tiyongḡ, katugu wila pe jate paa pe tara ti juguye poro pele yen; Zhou 2.11-12; 6.25. † **11:32**

11.32: Kiti 6-8 † **11:32 11.32:** Kiti 4.6-16 † **11:32 11.32:** Kiti 14-16 † **11:32 11.32:** Kiti 11 † **11:32 11.32:** 1 Sami 17.23-51

† **11:32 11.32:** 1 Sami 7.9-11 † **11:33 11.33:** 2 Sami 8.1-15

† **11:33 11.33:** 1 Sami 17.34-37; Dani 6.1-27

³⁴ ma kason ngbanra figi†. A pè sho mbele pe mbaa pe gbo tokobi ni pe yeri. Mbele pàa pye fannga fu, a pè fannga ta. A pè kotogo ta malaga ki ni, ma ya tara ta yege malingboonlo ni.

³⁵ Tagawa po fannga na, jeele pèle la pe gboolo yan pè yen ma yiri wa kunwo pi ni ma kan pe yeri.

Leele pèle la jolo ma ku gbonorɔ ti kee, katugu pàa je mbe pe ye sho ti ni, janngo mbe ta mbe yen mbe yiri mbe yinwege ka ta, nga kì mbonro ma we†.

³⁶ Pàa tege pele na, ma pe gbɔn sapire ni. A pè pele po jorogo ni ma pe le kaso†.

³⁷ A pè pele wa sinndere ni† ma pe gbo, ma pele walagi shyenzhyen siye ni, nakoma ma pe gbo tokobi ni. Pàa pye na kee lagapyew, simbaala naa sikaala seere tila pye pe na pe yariporo. Pàa pye fyonwo ni na tege, na jolo.

³⁸ Dunruya wi sila daga ki leele pe ni! Pàa pye na yanri na toro wa gbinri wi ni konaa wa yanwira ti na. Pàa pye na pe yinwege ki piin wa yanwira were naa tara were ti ni.

³⁹ Yenjele làa sereya jenne yo ki leele pe kanngolo pe tagawa pi kala na; ma si yala, Yenjele làa yaraga nga yon folo kon mbe kan pe sila ki ta gben.

⁴⁰ Katugu Yenjele làa yaraga ka kon ma tege we kala na, nga kì mbonro naa ma we, li sila pye na jaa pege ta pe yon fili we pungo na.

† **11:34 11:34:** Dani 3.1-30 † **11:35 11:35:** 1 Wunlu 17.23; 2 Wunlu 4.35-36 † **11:36 11:36:** Zhere 37.15 † **11:37 11:37:** 2 Kuro 24.21

12

Yenḡe li yen we To

¹ Woro wo na, ki serefenne janwa gbolo li yen ma we maga†. Ki kala na, ye ti yaraga nga fuun ki yen na we tangalomɔ pi jolo wege yaga, naa kapege nga ki yen na we faara jaga jaga ki ni. Kashara fene na li yen ma tege we kan, we bala weli fe.

² We we yengɛ ke kan Zhezu wi na waa wi wele, wo ḡa wi yen we tagawa pi pelifo naa pi yon filifo. Wila ki kun wi ye ni poo gbo wa tiparaga ki na, wi sila ki kunwo cenle pi fere ti jate yaraga ka, katugu wi yege la pye nayinne mba pila pye ma tege wi kan pi na. Yinḡo, wi saa cen wa Yenḡe li wunluwo jongo ki kalige kee ki na.

³ Yaa jatere piin wi na, paa yege nga na kapere pyefenne paà kendige gbogo nga wo wi ni, a wigi kun wi ye ni we, jango yaga ka te, yaga si ka kotogo la.

⁴ Katugu wa ye ḡbenlewe pi ni kapege ki ni, ye fa ḡbeli mbe gbɔn kunwo pi na gbɛn.

⁵ Yenḡe li yen na ye kotogo kanni senre nda ni paa li pinambiile yen, ye fege ti na wi le? Ti nda fo:

Na pinambyo, maga kaa we Fo wi korowo pi jate kala faa.

Na wi ka si ḡbanla ma na sanga ḡa ni, ma wire tiga ka fanla ma na.

† **12:1 12.1:** Ko korɔ wo yen fo ki serefenne janwa gbolo le, tagawa mba pila pye pe ni waa po forogi.

⁶ *Katugu ña wi yen ma we Fɔ wi ndanla, wi maa koro gbɔnrɔ ni.*

Lere ña fuun wi jen paa wi pinambyɔ yen, wi maa gbɔn sapige ni.†

⁷ Yaa korowo gbɔnrɔ ti kunni ye yɛɛ ni; katugu Yenɲɛɛ li ye yigi paa li pinambiile yen. Pɔɔ wiwiin wi wa wi to wila wi gbɔn mboo koro?

⁸ Na kaa pye pe woro na ye gbɔɔn na ye koro paa yɛɛɛ ñga na pe maa piile pe ni fuun pe gbɔɔn na pe koro, kona, ye yen kɛɛnrɛ piile, ye woro piseele.

⁹ Ye ti we nawa to we teelee mbele laga tara na pe wogo ki na. Pàa pye na we gbɔɔn na we koro, a waa pe gbogo. Ki kala na, we daga mbaa nuru we To ña wa yenɲɛɛ na wi yeri mbe wɛ, jango we yinwege ta.

¹⁰ We teelee mbele laga tara ti na, pàa pye na we gbɔɔn na we koro wagati jenri ni, ma yala ñga kila pye ma yɔn pe yɛɛɛ na ko ni. Eɛn fɔ, Yenɲɛɛ li yen na we gbɔɔn na we koro we yɔnwɔ po kala na, jango li yen kpoyi yɛɛɛ ñga na, we we tasaga ta wa ki ni.

¹¹ Na paga we gbɔn mbe we koro sanga ña ni, kila pye nayinmɛ kala ki pyesanga wi ni, fɔ yesanga. Eɛn fɔ, punɲo na, mbele pè naga ma pe jɔlɔ ki jɔlɔɔ ki ni, pe ma tɔnli ta wa ki tulugo ki ni ma pye yeyinɲe na, na kasinɲe piin.

Yerewe naa kogɔrimɔ senre

¹² *Ki kala na, ye ye keyen yan yì te yi yirige, ye fannga le ye kanɲguuro nda tì fanla ti ni.†*

† 12:6 12.5-6: Yomi 3.11-12 † 12:12 12.12: Eza 35.3

13 Ye koro yaa tanri kozinngēle jēngēle na, jango jejōgōlōfō† wi jele liga ka wa mbe la, εen fō, wi sagala.

14 Yaa yeyinngē ki lagajaa leele pe ni fuun pe ni. Ye tangalōmō pi pye kpoyi, katugu na tangalōmō kpoyi po ma, lere kpe se ya we Fō wi yan.

15 Ye ye yεε yingiwε jēn, jango lere kpe ka ka Yēn̄jēle li yinmε pi la. Ye ye yεε yigi, jango lere kpe ka ka pye paa tige tisorogo yēn n̄ga ki ma fi na tipege piin lelēgēre na ki shōnrō ti ni.

16 Ye ye yεε yingiwε jēn, jango lere kpe ka ka pye ye ni kēenre lifō, nakoma wila Yēn̄jēle li yaara kpoyi ti tifaga paa Ezawu yēn, wo n̄a wila wi lelēwε tōnli† wi pēre suro lisaga nun̄gba kala na.

17 Yēge jēn ma yo pun̄go na, wila kaa naga jaa wi to wi duwaw pye wi kan, εen fō, a wi to wī je. Ezawu wi sila pyelōmō ta mbe n̄ga wila pye ki kan̄ga, ali maga ta wila yēntunwō wō maga lagaja o.

18 Yanwiga n̄ga lere mbaa ya mbe jiri ki na, ko ma yē fulo ki tanla paa yεge n̄ga na Izirayeli woolo p̄aa ki pye wa Sinayi yanwiga ki tanla. Ko n̄ga kila pye na yiin kason gbōgō ni, ma pye yēmbine naa wōwō ni, naa tifeḷingbōgō ni.

19 Mbanlaga tinmε naa magan̄gala la pye na yinrigi wa ki na. Naa Izirayeli woolo p̄aa ki magan̄gala ke logo, a pē sigi yēnri ma yo paga ka sēnpyō wa kpe yo mbe taga wa ti na naa.

† 12:13 12.13: *Jejōgōlōfō*: **Wo wi yēn n̄a wi woro ma yεge sin wa tagawa kono li ni.** † 12:16 12.16: Zhene 25.33-34

²⁰ Katugu konɔ na pàa kan pe yeri, pe saa ya mbeli kun pe yɛɛ ni. Li na fɔ: «*Lere ɲa fuun ka jiri yanwiga ki na, ali na kaa pye yaayogo yi, pege wa sinndɛɛɛ ni pege gbo.*»†

²¹ Nga pàa yan kila pye fyere ni jɛɲge, fɔ a Moyisi wì yo: «Mi yen na fyɛ ma toro fɔ na seri†!»

²² Ɛɛn fɔ, yoro wo na, Siyɔn yanwiga ko yè fulo ki tanla, ma fulo Yɛɲɲɛle na yinwege wolo li cagbɔgɔ ki tanla, ko ki yen Zheruzalemu ɲa wa yɛɲɲɛle na we. Yè fulo mɛrɛgɛye janwa gbɔɔ li tanla.

²³ Yè fulo Yɛɲɲɛle li woolo konɣbanmbala pe nayinmɛ gbogolomɔ pi tanla, poro mbele pe mɛrɛ ti yen ma yɔnɔgɔ wa yɛɲɲɛle na we. Yè fulo Yɛɲɲɛle li tanla, lo na li yen leele pe ni fuun pe kiti kɔnfɔ we. Yè fulo ma pye nuɲgba lesinmbele pe yinɲgele ke ni, poro mbele pe yen ma yɔn fili we.

²⁴ Yè fulo Zhezu wi tanla, wo ɲa wi yen kasuluwo ma yɔn finliwɛ fɔnmbo pi le we, yè fulo wi kasanwa mba pì wo pi tanla, po mba pi yen na senjendɛ yuun ma wɛ Abeli† woo mba pi yen na kapere ti yɔngɔ wɔsɛnrɛ yuun pi na.

²⁵ Ki kala na, ye ye yɛɛ yingiwɛ jɛn! Yɛɲɲɛle na li yen na yuun ye ni, yaga ka je mbaa nuru li yeri. Moyisi ɲa wila yo leele pe ni laga tara ti na ma pe yeri, mbele pàa je pee logo wi yeri, pe sila sho jɔɔgɔ ki kɛɛ. Zhezu ɲa wi yen na we yɛrɛgi ma yiri wa naayeri wi go na, na waga puɲgo le wi ni, kona, wège jɛn jɛɲge ma yo we se ya sho.

† 12:20 12:20: Ɛki 19.13 † 12:21 12:21: Dete 9.19 † 12:24 12:24: Zhɛnɛ 4.10

²⁶ Ki sanga wi ni, li magala làa tara ti yege. Een fo, yingɔ, ligi yon folo na li kon ma yo fo: «*Mi yaa tara ti yege yegeŋsaga nunɔba naa, tara to nunɔba ma, een fo, mi yaa naayeri wi yege fun.*»†

²⁷ Ki senpiile mbele wì yo ma yo «yegeŋsaga nunɔba naa» pe yen naga nari ma yo yaara nda tì da ti yaa ka yege mbe kɔ mbe wɔ wa, jango nda ti se ya yege to mbe koro wa.

²⁸ Ki kaa pye we yaa wunluwɔ ta mba pi se ya yege, ki kala na, ye ti waa Yenɲele li shari waa tunɲo piin li kan, waa kagala ɲele ke yen ma li ndanla ke piin, waa li gbogo waa fyɛ li yege.

²⁹ Katugu we Yenɲele li yen paa kasɔn yen, ɲga ki maa yaara sori.†

YEREWÉ PUNGO WOO KONAA SEWE WI KOSAGA SENRE

13

13.1-25

*Tangalɔmɔ mba pi yen
ma Yenɲele li ndanla*

¹ Ye koro ye ye yeɛ ndanla suyi paa sege nunɔba woolo yen.

² Yaa nawa tuun ki na fo ye daga mbaa nambanmbala pe yaara woo, katugu leele pèle laga pye ma, ma mɛɛgeye yigi jɛɲge, ma sigi ta pe sila ki jen.

³ Yaa nawa tuun mbele pe yen wa kaso pe na ndɛɛ ye yen pe ni ja wa kaso. Yaa nawa tuun pe yen na mbele jɔɔ pe na ndɛɛ pe yen na ye jɔɔ ki pyelɔmɔ nunɔba pi na fun paa pe yen.

† 12:26 12:26: Azhe 2.6 † 12:29 12:29: Dete 4.24

4 Leele pe ni fuun pe daga mbaa porogo ki gbogo, naja naa wi jo pe pye sinmbele pe yee kan; katugu Yennele li yaa ka kiti kon keenne lifenne poro naa jataala naa nandaala pe na.

5 Yaga ka ye yee yaga penjara ti ndanlawa pi fannga ta ye na wa ye tangalomɔ pi ni. Een fo, yaara nda ye ta, ye ti to mbe yala ye ni, katugu Yennele lo jate li yo fo:

Mi soon yaga fyew, mi se soon wa fyew.†

6 Ko ki ti we mbe ya mbe kotogo ta mbege yo fo:
We Fo wo wi yen na Sagafɔ we, mi se fyɛ.

Yingi senwee mbe ya pye na na?†

7 Yaa nawa tuun ye yeele lele pe na, poro mbele paa keli ma Yennele senre ti yo ma ye kan we. Paa pe yinwege ki pye yee nga na ma saa ku, yaa jatere piin ki na. Yaa pe tagawa pi forogi.

8 Zhezu Kirisi nunnga wowi male yunmbaan, naa nala, fo sanga pyew†.

9 Yaga ka ti pe ye fanla pe ye pungo nagawa fonmbo cenle legerɛ ni. Ki yen ma yon we kotooro ti fannga ta Yennele li yinne po fannga na, kiga ka pye yaakara ngasegele koro fannga na. Mbele pe maa tanri ki ngasegele ke na pe fa tonli ta wa ke ni.

10 Saraga wosaga yen we yeri†, saraga wofenne mbele pe maa saara ti woo wa Zhufuye paraga

† 13:5 13.5: Zhouzhu 1.5 † 13:6 13.6: Yuuro 118.6-7 † 13:8 13.8: Ko korɔ wo yen fo mbele pe taga Zhezu Kirisi wi na wila pe saga yunmbaan yee nga na, mbele paa tari wi na nala pa wi yaa pe saga ma, mbe mbele pe yaa ka taga wi na pe saga ma fun. † 13:10 13.10: Saraga wosaga nga ki senre ti yo ko ki yen tiparaga nga paa Zhezu wi wo ki na saraga we.

go ki ni, ki kologo woro pe yeri pe yaara nda pè wo wa saraga ta ka.

¹¹ Zhufuyesaraga wɔfenne to wi ma ye yaayoro kasanwa ni wa lajenge kpoyi ki ni mboo wo saraga leele pe kapere ti kala na, εen fo, pe ma saa ki yaayoro kuro ti sogo wa leele pe censaga† ki punjo na.

¹² Ko kɪ ti Zhezu fun wɪla jɔɔ ma ku wa ca ki punjo na, jango mbe leele pe pye kpoyi wi yee kasanwa pi ni.

¹³ Ki kala na, ye ti waa kee wi korogo wa ca ki punjo na, pòo tifaga yee nga na, wege nunjba ki kun we yee ni.

¹⁴ Katugu ca woro we yeri laga tara na, nga ki yaa koro laga fo sanga pyew. εen fo, ca nga kila paan wa, ko we yen na lagajaa, kosaga woro ko na.

¹⁵ Ki kala na, ye ti waa Yennele li sonni suyi ndee waa saraga woo li yeri Zhezu wi fannga na, ko korɔ wo yen fo waa li mege ki sonni suyi wa we yon.

¹⁶ Mbaa kajenge piin mbaa ye yee sari ye kee yaara ti ni yaga ka fege ki na, katugu ki saara cenle to ti yen ma Yennele li ndanla.

¹⁷ Yaa ye yeele pe senre ti nuru, yaa pe gbogo, katugu pe yen na ye yinjele ke korosi, ma jen pe yaa ka pe tunjo ki yee yo Yennele li kan ke kala na. Yaa pe senre ti nuru pe ta paa pe tunjo ki piin nayinme ni, paga kaa ki piin yesanga ni. Nakoma ki yaa pye ye yeri tonli fu.

¹⁸ Yaa yenri we kan. We taga ki na ma yo we nawa jatere wi yen jenne, katugu we yen naga

† 13:11 13.11: Levi 16.27

jaa we tangalomo pi pye jembe yege ki ni fuun na.

¹⁹ Mi yen na ye yenri jenge, fo yaa Yenhele yenri na kan, jango mbe songoro mbe kari ye korogo fyaw.

Yenhele yenrewe

²⁰ Yenhele na li yen yeyinnye kanfo, li we Fo Zhezu wi yen maa yirige wa kuulo pe sogowo, wo na wi yen simbaala konrifo gboɔ wi kunwo pi fannga na, po mba pi yeresaga kan yon finliwe mbakoo pi yeri we.

²¹ Yenhele li ye pye ye ya yaa nga fuun ki yen jenge ki piin, jango yaa li nandanwa kala li piin. Nga ki yen mali ndanla, ligi pye wa ye nawa Zhezu Kiriwi fannga na. Gbogowo mbe pye Zhezu Kiriwi wo fo sanga pyew! Anmiina.

Senre pungo woro naa sharaga

²² Sefenne, mi yen na ye yenri fo senre nda mi yo ye kan ma ye yeri, yeri kun ye yee ni, katugu nda mi yonlogo laga ki sewe na wi ni ma torogo ye kan, tii tonlo.

²³ Mila jaa yege jen fo pe we sefo Timote wi wo wa kaso. Na wiga gbɔn laga na na fyaw, pa mi naa wo ni, we yaa pinle mbe sa ye shari.

²⁴ Ye ye yeekele pe ni fuun pe shari naa Yenhele li leele kpoyi pe ni fuun pe ni. Sefenne mbele pe yen wa Itali tara, pe ye shari.

²⁵ Yenhele li yinne pi pye ye ni fuun ye ni!

**Bibulu Jinmiire ni
Sénoufo, Djimini: Bibulu Jinmiire ni Bible**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Djimini Senoufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

a4863791-1c91-5f31-9a8f-034a18a2f8d8